

بررسی هنجارهای اخلاقی در فضای مجازی (اینترنت)

آمنه بختیاری، گروه بررسی مسائل زنان، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

ameneh_b2000@yahoo.co.uk (نویسنده و عهده‌دار مکاتبات)

چکیده

از آنجا که فناوری اطلاعات، تحولات سیاسی- اجتماعی وسیع و شگرفی را پدید آورده است، مشکلات اخلاقی جدید و منحصر به فردی در این حوزه ایجاد شده که نیازمند رسیدگی است. فناوری اطلاعات نه تنها در چگونگی افعال و اقدامات روزمره تأثیر گذارده؛ بلکه تلقی ما از آنها را نیز تغییر داده است. برخی از مفاهیمی که در حوزه فلسفه اخلاق و فلسفه سیاسی، کاربردی خاص داشته‌اند با پیشرفت فناوری اطلاعات دچار چالش‌هایی شده‌اند که از آن جمله می‌توان به مفهوم مالکیت، مفهوم حریم خصوصی، مفهوم توزیع قدرت، آزادی‌های اساسی و مسئولیت اخلاقی اشاره نمود.

این پژوهش بر این مدعاست که نظام فرهنگی و اخلاقی که هم اکنون بر فضای مجازی حکمفرماست چیزی جز همان اخلاق جامعه مدرن غربی با همان خصوصیات ویژه تاریخی جامعه غربی بعد از رنسانس نیست. نظام هنجاری و فرهنگی که بر دو خصلت "مادی گرایی و رفاه طلبی وسیع و عمیق" و "مخالفت با گذشته و هرگونه مبانی سنتی و مذهبی" خود را نشان داده است.

پژوهش حاضر با هدف آزمون بررسی هنجارهای اخلاقی در فضای مجازی (اینترنت)، به روش توصیفی- تحلیلی انجام پذیرفته و کاربردی است. جامعه آماری شامل استفاده کنندگان از چت روم یا هو در دو اتاق Reginal(Asia) و country and culture(Persian) بوده که اکثریت فارسی زبانان می‌باشند. از ۵۰۰ پیغام ارسال شده، گفتگو با ۷۰ نفر به تفکیک جنسیت، تاهل، سن، تحصیلات و سکونت با طرح موضوع مسائل جنسی انجام گردید. یافته‌ها نشان می‌دهد تعداد مردان در اتاق گفتگوهای مجازی بیشتر از زنان بوده و بیشتر پاسخ‌گویان دارای حداکثر ۳۰ سال سن و مجرد می‌باشند. همچنین استفاده از تکنولوژی نوین با میزان تحصیلات ارتباط مستقیم داشته به طوری که ۷۰ درصد پاسخگویان دارای تحصیلات کارشناسی یا بالاتر می‌باشند. با توجه به خصوصیت اصلی فضای مجازی که در آن هویت کاربران پنهان می‌ماند لذا بی‌پروایی و ساختارشکنی در زمینه بیان دیدگاهها گسترش بیشتری دارد. از این رو طرح مسائل جنسی و یافتن شریک جنسی در اکثریت بحث‌های فضای مجازی رواج داشته و در این میان مردان بیشتر از زنان به طرح این مسئله پرداخته‌اند.

واژگان کلیدی: اینترنت، فضای مجازی، اخلاق، مدرنیته، انسان مدرن

مقدمه

"رسانه قدرت است" را می‌توان شعار نمادین جامعه مدرن جهانی در قرن بیست و یکم دانست. انقلاب ارتباطاتی یعنی تعریف دوباره از مجاز و واقعیت، فرهنگ و نظام ارزش‌ها و بلاخره رفتارهای متقابل افراد بشری از یک سو با هم‌نوعان خود و از سوی دیگر با کل نظام طبیعت. "انقلاب ارتباطاتی جوهره اصلی تمدن فراصنعتی را تشکیل می‌دهد. این انقلاب ترکیبی است از تکنولوژی، ارتباطات، تولید، انتقال و پردازش اطلاعات؛ که از ماهیت دوگانه‌ای برخوردار است. به طوری که می‌توان آنرا در وهله اول به شکل مجموعه‌ای از ابزارها و تکنیک‌ها که جهت انتقال و مبادله اطلاعات به کار گرفته می‌شود تصور نمود. اجتناب ناپذیر بودن جهانی شدن فرهنگ، آسیب‌پذیر بودن فرهنگ ملی را نیز در داشته و بر حسب الگوی انتخاب شده، جوامع و فرهنگ‌ها را به شکل‌های مختلفی تحت تأثیر قرار داده و می‌دهد." (اخوان زنجانی، ۱۳۸۳: ۱۱۹-۱۲۰) این فناوری مرزهای علوم و صنعت را در نوردیده و به حیطه علوم اخلاقی وارد شده که نفوذ آنرا در پارادایم‌های این حوزه چشم انداز جدیدی از ترکیب تکنولوژی با این علوم پدید آورده است این امر مختصات ویژه‌ای از فرهنگ‌های نوین باز تعریف می‌نماید به طوری که متغیرهای ساخت، توزیع و بازخورد پیام‌های این فرهنگ نیز ابزارهای خاص خود را داراست. اینترنت مهمترین ابزارهای مجازی برای گسترش اطلاعات در جهان امروز است. تا تاریخ ۳۱ مارس ۲۰۱۱، دو میلیارد و نود و پنج میلیون و شش هزار و پنج نفر کاربر اینترنتی در سراسر جهان وجود دارد. (ر.ک به سایت مرجع آماری در زمینه کاربران اینترنت "Internet World Stats" <http://www.internetworldstats.com/stats.htm>) این گسترش و انفجار اطلاعاتی نشان از اتفاقاتی دیگر دارد. "انفجار اطلاعاتی در عصر جدید با همه فوایدی که دارد، تهی از این خطر نیست که جوامع و آدمیان را به بحران هویت و اخلاق دچار سازد تا چنان شوند که خود ندانند کیستند و در آن واحد دهها "من" برای خود فرض کنند و برای رهایی از ابهامی به دامن ابهامی دیگر بگریزند" (سروش، عبدالکریم. ۱۳۸۰: ۱۵۹)

۱) انسان مدرن و اخلاق نوین

۱-۱) مدرنیته و طبیعت مادی

در قرون پیش از رنسانس و انقلاب صنعتی انسان سنتی یعنی انسانی که هنوز از خود و خدای خود بیگانه نبود به عالم طبیعت به عنوان صحنه تجلی جمال و جلال الهی نظر می‌کرد و وجود خود را نیز از طبیعت و از آفریننده آن جدا نمی‌دید. از روزگاری که بشر عصر رنسانس، تقدس حیات را فراموش کرد و به کل نظام طبیعت به عنوان مجموعه‌ای خالی از روح و ماشینی که تنها برای بهره‌کشی انسان آفریده شده برخورد کرد، نگرش قدسی انسان‌ها به طبیعت و تقدس آن نیز به فراموشی سپرده شد. بهره‌کشی از طبیعت و ثروت اندوزی به صورت تنها هدف این بشر متجدد درآمد که هر روز بیش از پیش برای ارضای حرص و آز لجام گسیخته خود هر گونه تجاوز به طبیعت و هتک حرمت قدسی آن را مجاز می‌شمرد. (جهاننگلو، ۱۳۸۵، صص ۲۷۹-۲۸۰) این جهان بینی در کنه خود دو مفهوم را همراه دارد؛ نخست "مصرف و ارضای مادی بشر تا بی نهایت" - که ثمره آن رفاه بی سابقه‌ای است که بشر غربی در دوران معاصر تجربه می‌کند - و دوم "مخالف با گذشته، سنن و نوگرایی و نوجویی" است که نتیجه آن زلزله در همه مبانی عقیدتی، فلسفی، مذهبی و "اخلاقی" است که میراث تمدن و فرهنگ گذشته بشری در سالیان دراز بوده است. این دو پیامد دنیای مدرن، در قرن حاضر که قرن تسلط تکنولوژی بر انسان است کاملاً واضح و آشکار می‌باشد. "هربرت مارکوزه"^۱ در کتاب "انسان تک ساحتی"^۲ تحت عنوان منطق سلطه از عقلانیت تکنولوژی بحث می‌کند معتقد است پیشرفت فنی تکنولوژی در جامعه بجای اینکه به آزادی و تسلط انسان بر طبیعت منجر شود به عاملی در بهره‌کشی بیشتر انسانها تبدیل شده است. از نظر او انسان دارای یک بعد ماشینی شده و ابعاد دیگر شخصیت انسان از بین رفته

^۱ -Herbert Marcuse^۲ - One-Dimensional Man

است. اخلاق، زبان فرهنگ، هنر، عواطف همه از حاکمیت تکنولوژی متأثر گردیده اند و در نتیجه تفکر تک ساحتی در جامعه تک ساحتی ایجاد گردیده و حقوق و آزادی های فردی از مفهوم سنتی گذشته دوری بسته و جای خود را به فرهنگ مادی سپرده است. (مارکوزه، ۱۳۸۹)

با این مقدمات به سراغ تکنولوژی های نوین ارتباطی که ثمره تکامل تمدن انسان مدرن غربی است می‌رویم.

۲) عصر ارتباطات و جامعه مجازی

ورود به عصر جامعه اطلاعاتی، همچون مرحله گذر از جامعه کشاورزی به جامعه صنعتی، تمامی جنبه‌های حیات بشری را تحت تأثیر قرار داده و عرصه‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی را با انبوهی از فرصت‌ها و چالش‌های اساسی مواجه ساخته است. "مارشال مک لوهان" با بکارگیری واژه "دهکده جهانی" و "آلویین تافلر" با نامگذاری "موج سوم" به عنوان عصر اطلاعات و انقلاب ارتباطات پرده از این واقعیت بر می‌دارند که اکنون یک فرهنگ خواهان تسلط و حاکمیت بر جهان است و فرهنگ و تمدنی بر جهان حاکم می‌شود که تکنولوژی و فن‌آوری ارتباطی و اطلاعاتی را در دست داشته و توانایی ایجاد یک فرهنگ جهانی را دارد. در این فرهنگ جهانی قرار است همه نقش داشته باشند اما کسی نقش اصلی و بنیانی را بازی می‌کند که دارای قدرت و تکنولوژی و سرمایه است. اما در وضعیت فوق صداقت، حقیقت، اخلاق و بی‌طرفی مفهوم خود را از دست می‌دهند. چرا که هدف نهایی و واقعی کنترل ارتباطات، پیروزی است و نه حقیقت. "مانوئل کاستلز" معتقد است در جامعه شبکه‌ای مفاهیم زمان و مکان معانی تازه‌ای پیدا کرده‌اند که با معانی سنتی آن در جوامع ما قبل مدرن و یا حتی صنعتی تفاوت آشکار دارد. انتقال آنی اطلاعات، داده‌ها و سرمایه‌ها و امکان ارتباط همزمان میان افراد در نقاط مختلف، عملاً فواصل زمانی را از میان برداشته است و نظم طبیعی دوران قدیم یا چارچوب‌های مکانیکی عصر صنعتی را به کلی دگرگون ساخته است. مکان نیز به نوبه خود با مفهوم دسترسی یا عدم دسترسی به اطلاعات و ابزار انتقال و پردازش آن ارتباط پیدا کرده است و حضور در مکان معنای تازه‌ای به خود گرفته که می‌تواند تعیین کننده ارتباط و اتصال شخص به جامعه شبکه‌ای و یا طرد و حذف او از این مکان فراگیر و در عین حال انحصاری به‌شمار آید. (کاستلز، ۱۳۸۹) رسانه اینترنت هم اکنون به مشهودترین رسانه‌های اطلاعاتی نوین، منظور کاستلز را بیان می‌نماید. اینترنت در حال باز تعریف جدی ماهیت روابط اجتماعی میان ملت‌ها و به چالش کشیدن حاکمیت فرهنگی از طریق ایجاد احساس فزاینده بی‌مرزی است.

۲-۱) اینترنت و هنجارهای فرهنگی و اخلاقی

بحث و گفت‌وگوی علنی درباره مسائل و موضوعات گوناگون با هدف دستیابی به اجماع، سنگ بنای دموکراسی است. چرا که هیچ فردی به تنهایی نمی‌تواند آگاه‌بر همه حقایق باشد یا پیامد یک اقدام و سیاست را بداند. لذا وجود حوزه‌ای برای استفاده از نظرات گوناگون و بحث و گفتگو ضروری است. چنین حوزه‌ای، حوزه عمومی نامیده می‌شود. هابرماس تعبیر "حوزه عمومی" را در اطلاق به عرصه‌ای اجتماعی به کار می‌برد که در آن افراد از طریق مفاهیم، ارتباط و استدلال مبتنی بر تعقل، موضع‌گیری‌ها و جهت‌گیری‌های هنجاری‌ای اتخاذ می‌کنند که بر فرایند اعمال قدرت دولت، تأثیراتی آگاهی‌دهنده و عقلانی‌ساز باقی می‌گذارد. (نوذری، ۱۳۸۱ □ ۴۵) به عبارت بهتر، افراد در حوزه عمومی از طریق مفاهیم و استدلال و در شرایطی عاری از هرگونه فشار، اضطراب یا اجبار درونی (خودخواسته) یا بیرونی (قهری) و بر مبنای آزادی و آگاهی تعاملی و در شرایط برابر برای تمام طرف‌های مشارکت‌کننده در حوزه عمومی مذکور مجموعه‌ای از رفتارها، مواضع و جهت‌گیری‌های ارزشی و هنجاری را تولید می‌کند که در نهایت به صورت ابزاری مؤثر برای تأثیرگذاران بر رفتار و عملکرد دولت به‌ویژه در عقلانی‌ساختن قدرت دولتی عمل می‌کند. (همان)

از آنجاییکه افکار عمومی معمولاً در یک فضای مبتنی بر آزادی بحث و نظر شکل می‌گیرد، در نتیجه کیفیت، دسترس پذیری و انتقال اطلاعات تأثیر عمیقی بر کارآمدی این افکار خواهد گذاشت. از این رو اطلاعات کامل و موثق به

مباحثات ناسالم و اطلاعات ناقص به تصمیمات ناسالم منجر خواهد شد. بدین جهت اینترنت به عنوان یک رسانه می‌تواند نقش مهمی در فرایند تصمیم‌گیری سالم یا ناقص ایفا نماید. به طور کلی دو رویکرد نسبت به پیامدهای فرهنگی و اجتماعی نفوذ و گسترش اینترنت در سراسر جهان وجود دارد.

در رویکرد اول که خوشبینانه است به گفته "کلیفورد گیرتز"^۴ "سر انجام این عصر را همپوشی فرهنگ می‌داند. او در تعریف فرهنگ می‌گوید، فرهنگ در جوهره خود اطلاعاتی است که گروهی در آن شریک‌اند. خصلت اطلاعات به عکس اشیاء، آن است که دهنده، آنچه را که داده می‌تواند برای خود نیز حفظ کند. بدین ترتیب فرهنگ‌ها با یکدیگر همپوشی یافته با هم تعامل پیدا می‌کنند و وابستگی متقابل می‌سازند. (کری،^۵ ۱۳۷۶:۳۴۳) در رویکرد دوم که بدبینانه است، بر این نکته تأکید می‌شود که در فناوری ارتباطات و اطلاعات فقط منافع نظام سرمایه داری، سودپرستی، تبلیغات بازرگانی و افزایش مصرف نهفته است. برخی این دو رویکرد را و اثرات فرهنگی آن را چنین تعریف می‌کنند: سه سناریو را که احتمالاً اینترنت بر فرهنگ اثر می‌گذارد در نظر بگیرید: خیرخواهی فرهنگی، پیکار فرهنگی و انهدام اخلاق فرهنگی. در اولین سناریو، دسترسی جهانی به اینترنت باعث بالا رفتن قدرانی و پذیرش تفاوت‌های فرهنگی می‌گردد در این دیدگاه فرهنگ‌هایی وجود دارند که شکننده هستند و به آسانی بوسیله فرهنگ‌های متجاوز و سلطه‌گر صدمه می‌بینند سناریوی دوم آن است که اینترنت می‌تواند مکالمات را به صورت محورهای فرهنگی و ایدئولوژیک هر چه محدودتری در دسترس جهانی قرار دهد. این سناریو شامل افراد خود بینی است که در یکسری خاص از ارزشها شریکند اما خود را از اثر پذیری از دیگر فرهنگها و تاثیرات جوامع دیگر حفظ می‌کنند. به عبارتی در این سناریو، شبکه ارتقا دهنده کوتاه فکری و تعصب جهانی است. خودخواهی توانمند شده بوسیله شبکه که بر خی آن را به عنوان حماقت اختیار گزایی کامپیوتری به سخره گرفته اند سومین سناریو شامل انهدام اخلاق فرهنگی است. این سناریو بسیار شبیه سناریو اول آغاز می‌شود: اینترنت می‌تواند تعامل ارزشمند بین فرهنگها را ارتقا دهد اما در نهایت، گفتمان جهانی، توان بالقوه هم رقابت و هم همکاری میان ایده‌ها و ارزشها را گسترش می‌دهد و تغییرات واقعی در فرهنگها بازده ملموس اینکار است. ایده‌ها، ارزشها و هنجارهای خارجی می‌تواند جایگزین نمونه‌های محلی گردد. این ایده به نوعی دارای کشمکش فرهنگهاست. (Houston, 2003)

بخش آماری

روش پژوهش

روش این پژوهش از نوع توصیفی، تحلیلی می‌باشد و جامعه آماری این پژوهش شامل استفاده کنندگان از چت روم یاهو در دو اتاق (Regional (Asia) و Country & Culture (Persian) است. علت انتخاب این دو اتاق گفتگو این بود که اکثریت قریب به اتفاق فارسی زبانان برای گفتگوی اینترنتی از این دو اتاق استفاده می‌نمایند و به نوعی این اتاق‌ها پاتوق گفتگوی اینترنتی فارسی زبانان می‌باشد. حجم نمونه این پژوهش بر اساس پاسخ دهندگان به پیام اینترنتی مشخص گردید به این ترتیب که از بالغ بر ۵۰۰ پیغام ارسال شده به صورت آن لاین، گفتگو با ۷۰ نفر به صورت کامل و بر اساس اهداف پژوهش به اتمام رسید. با توجه به موقعیت فضای مجازی و عدم شناخت دو طرف از هویت واقعی طرف مقابل سؤالات به صورت کلی و به شرح زیر پرسیده شد. در ابتدا واژه اختصاری اینترنتی معروف به ASL جهت دریافت اطلاعات هویتی اولیه پرسیده شد. این واژه مخفف Age (سن)، Sex (جنس) و Location (محل زندگی) بود. گرچه به طریقی می‌توان جنسیت حاضران در اتاق گفتگو را از طریق ID (شناسه کاربری) آنان شناخت ولی احتمال خطا در این روش بسیار بالا می‌باشد و بالاجبار باید به اطلاعات هویتی کاربران اعتماد نمود. پس از دریافت اطلاعات کاربری آنان از وضعیت تأهل و مجرد آنان سؤال گردید و سپس از وضعیت رابطه آنها با جنس

⁴ _ C. Geerts

⁵ - James W. Carey

مخالف پرسیده شد و در نهایت در زمینه هدف آنان از ورود به فضای مجازی براساس انگیزه‌های جنسی و غیر جنسی پرسش گردید. نتیجه ۷۰ مورد گفتگوهای اینترنتی در جداول زیر مشخص شده‌است.

جدول داده‌های توصیفی

جدول ۱: تعداد پاسخ گویان به پیام اینترنتی به تفکیک جنسیت

جنسیت	تعداد	درصد
مرد	۴۳	۶۱.۴
زن	۲۷	۳۸.۶
جمع	۷۰	۱۰۰

از تعداد ۷۰ پاسخگو، ۷۳ نفر معادل ۶۱/۴ درصد مرد و ۲۷ نفر معادل ۳۸/۶ درصد زن بوده است.

جدول ۲: سن پاسخگویان

سن	تعداد	میانگین
تا ۲۰ سال	۲۹	۴۱.۵
۲۱ تا ۳۰ سال	۲۷	۳۸.۵
۳۱ تا ۴۰ سال	۴	۵.۸
بالای ۴۱ سال	۱	۱.۴
بدون پاسخ	۹	۱۲.۸
جمع	۷۰	۱۰۰

از تعداد ۷۰ پاسخگو، ۲۹ نفر معادل ۴۱/۵ درصد تا ۲۰ سال، ۲۷ نفر معادل ۳۸/۵ درصد بین ۲۱ تا ۳۰ سال، ۴ نفر معادل ۵/۸ درصد بین ۳۱ تا ۴۰ سال، ۱ نفر معادل ۱/۴ درصد بالای ۴۱ سال بوده و ۹ نفر معادل ۱۲/۸ درصد سن خود را مشخص ننموده‌اند.

جدول ۳: وضعیت تأهل پاسخگویان

تأهل	تعداد	میانگین
متاهل	۴۴	۶۲.۸
متاهل	۲۶	۳۷.۲
جمع	۷۰	۱۰۰

از تعداد ۷۰ پاسخگو، ۴۴ نفر معادل ۶۲/۸ درصد مجرد و ۲۶ نفر معادل ۳۷/۲ درصد متأهل بودند.

جدول ۴: وضعیت تأهل مردان پاسخگو

وضعیت تأهل	آزمون	درصد
متاهل	۱۷	۳۹.۵
مجرد	۲۶	۶۰.۵
جمع	۴۳	۱۰۰

از تعداد ۴۳ پاسخگوی مرد، ۱۷ نفر معادل ۳۹/۵ درصد متأهل و ۲۶ نفر معادل ۶۰/۵ درصد مجرد بودند.

جدول ۵: وضعیت تأهل زنان

وضعیت تأهل	آزمون	درصد
متاهل	۹	۳۳.۳
مجرد	۱۸	۶۶.۶
جمع	۲۷	۱۰۰

از تعداد ۲۷ نفر پاسخگوی زن، ۹ نفر معادل ۳۳/۳ درصد متأهل و ۱۸ نفر معادل ۶۶/۶ درصد مجرد بودند.

جدول ۶: تحصیلات پاسخگویان

تحصیلات	تعداد	درصد
دیپلم و زیر دیپلم	۷	۱۰
فوق دیپلم	۴	۵/۷
لیسانس	۳۹	۵۵/۷
فوق لیسانس و دکتری	۱۱	۱۵/۷
بدون پاسخ	۹	۱۳/۹
جمع	۷۰	۱۰۰

از تعداد ۷۰ نفر پاسخگو، ۷ نفر معادل ۱۰ درصد دیپلم و زیر دیپلم، ۴ نفر معادل ۵/۷ درصد فوق دیپلم، ۳۹ نفر معادل ۵۵/۷ درصد لیسانس، ۱۱ نفر معادل ۱۵/۷ درصد فوق لیسانس و دکتری بوده و ۹ نفر معادل ۱۳/۹ درصد میزان تحصیلات خود را تعیین نکردند.

جدول ۷: محل سکونت پاسخگویان

محل مورد سکونت	تعداد	میانگین
تهران	۳۹	۵۵/۷
شهرستان	۲۰	۲۸/۵
خارج از کشور	۵	۷/۱
بدون پاسخ	۷	۱۰
جمع	۷۰	۱۰۰

از تعداد ۷۰ نفر پاسخگو، ۳۹ نفر معادل ۵۵/۷ درصد ساکن تهران، ۲۰ نفر معادل ۲۸/۵ درصد ساکن شهرستان، ۵ نفر معادل ۷/۱ درصد ساکن خارج از کشور بوده و ۷ نفر معادل ۱۰ درصد محل سکونت خود را مشخص نمودند.

جدول ۸: ارتباط پاسخگویان با جنس مخالف

وضعیت روابط	تعداد	میانگین
دارای رابطه با جنس مخالف	۴۰	۵۷/۱
فاقد رابطه با جنس مخالف	۲۰	۲۸/۵
بی پاسخ	۱۰	۷/۱
جمع	۷۰	۱۰۰

از تعداد ۷۰ نفر پاسخگو، ۴۰ نفر معادل ۵۷/۱ درصد با جنس مخالف رابطه داشته، ۲۰ نفر معادل ۲۸/۵ درصد با جنس مخالف رابطه نداشته و ۱۰ نفر معادل ۷/۱ درصد پاسخی به این سؤال ندادند.

جدول ۹: ارتباط با جنس مخالف در مردان پاسخگو

وضعیت روابط	تعداد	میانگین
دارای رابطه با جنس مخالف	۳۳	۷۶/۷
فاقد رابطه با جنس مخالف	۷	۱۶/۲
بی پاسخ	۳	۷/۱
جمع	۴۳	۱۰۰

از ۴۳ پاسخگوی مرد، ۳۳ نفر معادل ۷۶/۷ درصد با جنس مخالف رابطه داشته، ۷ نفر معادل ۱۶/۲ درصد با جنس مخالف رابطه نداشته و ۳ نفر معادل ۷/۱ درصد به این سؤال پاسخ ندادند.

جدول ۱۰: ارتباط با جنس مخالف در زنان پاسخگو

وضعیت روابط	تعداد	میانگین
دارای رابطه با جنس مخالف	۲۲	۸۱.۵
فاقد رابطه با جنس مخالف	۴	۱۴.۸
بی پاسخ	۱	۳.۷
جمع	۲۷	۱۰۰

از ۲۷ نفر پاسخگوی زن، ۲۲ نفر معادل ۸۱/۵ درصد با جنس مخالف رابطه داشته، ۴ نفر معادل ۱۴/۸ درصد با جنس مخالف رابطه نداشته و ۱ نفر معادل ۳/۷ درصد به این سؤال پاسخی ندادند.

جدول ۱۱: موضوعات مورد بحث پاسخگویان

وضعیت روابط	تعداد	میانگین
مسائل جنسی	۵۰	۷۱.۴
سایر موارد	۲۰	۲۸.۶
جمع	۷۰	۱۰۰

از تعداد ۷۰ نفر پاسخگو، ۵۰ نفر معادل ۷۱/۴ درصد در مورد مسائل جنسی و ۲۰ نفر معادل ۲۸/۶ درصد در سایر موارد بحث و گفتگو کردند.

جدول ۱۲: موضوعات مورد بحث در مردان پاسخگو

وضعیت روابط	تعداد	میانگین
مسائل جنسی	۳۵	۸۱.۵
سایر موارد	۸	۱۴.۸
جمع	۴۳	۱۰۰

از ۴۳ نفر پاسخگوی مرد، ۳۵ نفر معادل ۸۱/۵ درصد در مورد مسائل جنسی و ۸ نفر معادل ۱۴/۸ درصد در سایر موارد بحث و گفتگو نمودند.

جدول ۱۳: موضوعات مورد بحث در زنان پاسخگو

وضعیت روابط	تعداد	میانگین
مسائل جنسی	۹	۳۳/۳
سایر موارد	۱۸	۶۶/۷
جمع	۲۷	۱۰۰

از ۲۷ نفر پاسخگوی زن، ۱۵ نفر معادل ۸۱/۵ درصد در مورد مسائل جنسی و ۱۲ نفر معادل ۱۴/۸ درصد در سایر موارد بحث و گفتگو نمودند.

نتیجه گیری

در شرایطی که ابزارهای تولید و توزیع تفکر، دانش و فرهنگ در اشکال جدید و با موارد مصرف چند گانه‌ای که دارند، افق جدیدی را در اخلاق مدرن پیش روی افراد می‌گشایند، تزلزل در همه مبانی سنتی و مذهبی گذشته و عدم وابستگی به یک نظام هنجاری الهی و متافیزیکی در حال گسترش می‌باشد. استیلاي سیاسی و اقتصادی بر فضاهای مجازی به مفهوم دخالت منظم طبقه حاکم بر توده‌ها، نظم دهی ارزش‌ها، رفتارها و هویت ملت هاست. در جامعه اطلاعاتی، تحت تاثیر فرهنگ غرب، تبعیض خاصی را در تبادل عناصر فرهنگی - اخلاقی ایجاد نموده که با تغذیه جوامع و تاثیر بر ذهنیت‌ها نوع جدیدی از مناسبات اخلاقی را طراحی می‌کند. این مناسبات زمینه را برای سقوط اخلاقی مهیا نموده است. (Thompson, 1999, 124). یافته‌های این تحقیق نیز مبین این مسئله است: تعداد مردان با ۶۱/۴

درصد از زنان با ۳۸/۶ در گفتگوهای مجازیبیشتر بوده، ۸۰ درصد از اسخگویان حداکثر ۳۰ سال سن داشته که نشان دهنده جذابیت بیشتر این فضا برای این گروه سنی می‌باشد. ۶۲ درصد افراد مجرد و ۳۷ درصد متاهل بوده اند. همچنین استفاده از تکنولوژی نوین با میزان تحصیلات ارتباط مستقیم داشته است (کارشناسی و بالاتر). با توجه به خصوصیت اصلی فضای مجازی که در آن هویت، نشانی و مشخصات دو طرف گفتگو پوشیده و پنهان است ۵۷ درصد از پاسخگویان اظهار تمایل به ارتباط با جنس مخالف داشته و آنرا قابل قبول دانسته اند. بنابراین در فضای مجازی که در آن هویت کاربران پنهان می‌باشد و نوع روابط با روابط چهره به چهره تفاوت‌های ساختاری دارد بی‌روایی و ساختارشکنی در زمینه طرح دیدگاه‌های جنسی و ارتباط آزاد گسترش بیشتری دارد. با توجه به شرایط فضای مجازی و خطری که از جانب این فضا ساختار خانواده و امنیت اخلاقی جامعه را تهدید می‌نماید، پیشنهاداتی در دو بعد حاکمیتی و خانواده به شرح زیر ارائه می‌گردد:

بعد حاکمیت

- ایجاد محدودیت در دسترسی به فضای آسیب زا مانند اتاق‌های گفتگو، زیرا در ایران از این اتاق‌های گفتگو برخلاف سایر کشورها در زمینه مسائل غیراخلاقی استفاده می‌گردد.
- کنترل و نظارت مستمر و دائم در فضای مجازی توسط پلیس فضای تبادل اطلاعات (فتا)
- رصد کامل فضای مجازی توسط ارائه دهندگان سرویس‌های اینترنتی و اعمال محدودیت‌های متناسب
- تخصیص بودجه جهت انجام پژوهش‌های میدانی در زمینه امنیت اخلاقی در فضای مجازی
- تدوین و اجرای سیاست‌های اطلاع رسانی و آموزشی مناسب در راستای کاهش آسیب‌های فضای مجازی

خانواده

- پایش و نظارت مستمر بر رفتار فرزندان و اعضای خانواده در فضای مجازی
- برقراری ارتباط صمیمانه با اعضای خانواده به خصوص فرزندان در راستای ایجاد فضایی صمیمی و بیان مشکلات و خواسته‌ها
- نظارت فنی بر فعالیت‌های فرزندان در فضای مجازی با استفاده از نرم افزارهای کنترل کننده
- توجه به نیازهای عاطفی و روانی فرزندان و اعضای خانواده و درک تفاوت‌های رفتاری فرزندان در زمان‌های مختلف با هدف رفع مشکل

فهرست منابع:

- آلبرتس.س.دیوید. و پاپ دایل س (۱۳۸۵) "گزیده‌ای از عصر اطلاعات: الزامات امنیت ملی در عصر اطلاعات". ترجمه: رضا نخجوانی و علی علی آبادی. پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- اخوان زنجانی، داریوش (۱۳۸۳) "جهانی شدن و سیاست خارجی" مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه.
- تونگ، دبورا در کتاب ابو، بوسا (۱۳۸۵) "امپریالیسم سایبر" روابط جهانی در عصر جدید الکترونیک" ترجمه: دکتر پرویز علوی. انتشارات ثانیه.
- جهاننگلو، رامین. (۱۳۸۵) "در جستجوی امر قدسی"، مصاحبه رامین جهاننگلو با سید حسین نصر. ترجمه: سید مصطفی شهرآیینی. نشر نی.
- سروش، عبدالکریم (۱۳۸۰) "اخلاق خدایان". انتشارات طرح نو.
- طباطبایی، سید جواد (۱۳۷۹) "ابن خلدون و علوم اجتماعی"، انتشارات طرح نو.
- کاستلز، مانوئل (۱۳۸۹) "عصر اطلاعات: جامعه و فرهنگ: ظهور جامعه شبکه ای"، مترجمان: احمد علیقلیان و افشین خاکباز، انتشارات طرح نو.
- کری جیمز دبلیو (۱۳۷۶) "ارتباطات و فرهنگ: جستارهایی درباره رسانه‌ها و جامعه"، مترجم: مریم داداشی، نشر نقطه.
- لنگل لورابی. و دی. مورفی. پاتریک. در کتاب ابو، بوسا (۱۳۸۵) "امپریالیسم سایبر؛ روابط جهانی در عصر جدید الکترونیک". ترجمه: دکتر پرویز علوی. انتشارات ثانیه.
- مارکوزه، هربرت (۱۳۸۹) "انسان تک ساحتی" ترجمه: محسن مویدی، انتشارات امیر کبیر.
- محسنی، منوچهر (۱۳۸۰) "جامعه شناسی جامعه اطلاعاتی". تهران: نشر دیدار.
- نوذری، حسینعلی (۱۳۸۱) "بازخوانی هابرماس". تهران: نشر چشمه.
- وبستر، فرانک (۱۳۸۰) "نظریه‌های جامعه اطلاعاتی". ترجمه: اسماعیل قدیمی، تهران: نشر قصیده سرا.
- سایت مرجع آماری در زمینه کاربران اینترنت "Internet World Stats"
<http://www.internetworldstats.com/stats.htm>
- Gordon, Graham (1999) "The Internet: A Philosophical Inquiry", Routledge; 1 edition.
- Houston, Douglas A (2003) "Can the Internet Promote Open Global Societies?", The Independent Review, v. VII, n. 3, Winter.
- Lim, M (2008) "Bundling Meta-Narratives on the Internet: Conflict in Maluku" in Shyam Tekwani (ed.), Media and Conflict in Asia, Marshall Cavendish Academic.
- Negropone, Nicholas (1996) "Being Digital (Paperback)" Vintage; 1 edition January 3.
- چت روم یا هو
 - Regional ----- Asia
 - Culture and community ----- countries and culture